

TALE

**Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg den 23. november
2004**

Antal sider foruden denne: 14

Spørgsmål A: Vil ministeren uddybe sine besvarelser, jf. L 3 – svar på spørgsmål 4 og 6; herunder forklare sammenhængen mellem

- at regeringen på den ene side vil gennemføre initiativer, der skal bidrage til at målrette produktionsskolernes aktivitet mod den i lovgivningen fastsatte målgruppe, og
- at ministeren på den anden side ikke har oplysninger, der giver grundlag for at antage, at der er et problem med, at der er unge på landets produktionsskoler, til hvem skolerne hjemtager statstilskud, som ikke tilhører den målgruppe, der er defineret i loven om produktionsskoler, og betyder ordet ”målrette” i denne sammenhæng, at færre elever i målgruppen må optages på en produktionsskole?

Svar:

Spørgsmålet bygger på en antagelse om, at der er en modsætning mellem mine svar på udvalgets spørgsmål 4 og 6.

Denne antagelse om en modsætning i mine svar på de to spørgsmål må imidlertid bygge på en misforståelse.

Mine svar på de to spørgsmål hænger nemlig efter min opfattelse udmærket sammen.

Og det vil jeg gerne benytte denne lejlighed til at uddybe.

Det er nemlig korrekt, at en del af hensigten med lovforslaget er, at produktionsskoleforløbene rettes yderligere mod målgruppen.

Det er samtidig også korrekt, at ministeriet ikke er i besiddelse af oplysninger, der giver grundlag for at antage, at der er et problem med, at der er unge på landets produktions-skoler, til hvem skolerne hjemtager statstilskud, som ikke tilhører den i loven definerede målgruppe.

Dette er der ikke - som spørgsmålet synes at antyde - nogen logisk modsætning i.

Det skyldes især, at beskrivelsen af målgruppen i produktionsskolelovens § 1 er ret bred.

Den indebærer nemlig, at skolerne i dag har ret til med statstilskud at optage såvel

- unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse, som
- unge under 25 år, som har afbrudt en ungdomsuddannelse.

Selvom en ung tilhører produktionsskolernes målgruppe, er det ikke sikkert, at et ophold på en produktionsskole nødvendigvis er den bedste løsning for den pågældende.

Det kan meget vel tænkes, at der i mange tilfælde er et tilbud, som i højere grad end et produktionsskoleophold tilgodeser den enkelte unges ønsker og behov.

Det er på den baggrund, jeg har fremsat L 3.

Med lovforslaget vil jeg sikre, at unge under 25 år, som ønsker at komme på produktionsskole, forinden får en bred vejledning om uddannelse og erhverv.

Herved vil jeg sikre, at disse unge får mere målrettede og fleksible vejledningsforløb, hvor produktionsskoleophold kan indgå som en del af den samlede uddannelsesplan.

På denne måde rettes produktionsskoleforløbene yderligere mod målgruppen.

Samtidig sikrer vi, at den del af de unge, der er inden for målgruppen, men som reelt har brug for et andet tilbud, får en kvalificeret og uafhængig vejledning om dette - med henblik på at de så vidt muligt træffer det valg af uddannelse, som vil være til størst gavn for dem selv og for samfundet, jf. formålsbestemmelsen herom i § 1 i lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv.

Og lad mig så endnu en gang understrege, at lovforslaget ikke ændrer på produktions-skolernes frie optag af unge, der falder inden for målgruppen. Kriterierne for optag ændres heller ikke.

Så jeg kan klart svare ”nej” til den sidste del af spørgsmålet om, hvorvidt ”målrette” betyder, at færre unge inden for målgruppen må optages på produktionsskolerne.

Efter lovforslaget vil alle unge, der er omfattet af målgruppen for produktionsskolerne, fortsat kunne optages på en produktionsskole og udløse statstilskud hertil.

Men hermed er bestemt ikke samtidig sagt, at det også er en målsætning, at dette skal ske. Det er det jo heller ikke i dag.

Spørgsmål B: Er formålet med lovforslaget at begrænse antallet af elever på produktionsskolerne ?

Svar:

Det er regeringens uddannelsespolitiske målsætning, at så mange unge som overhovedet muligt skal påbegynde og gennemføre en kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Det er ikke et mål i sig selv at begrænse antallet af deltagere på produktions-skolerne.

Formålet med L 3 er en bedre og bredere vejledning af den enkelte unge, som ønsker at gå på produktionsskole.

Herved sikrer vi, at den unge efter vejledningen bliver bedre rustet til at træffe valg for sig selv, der bedst tilgodeser den pågældendes behov, evner og interesser.

Dette vil i sidste ende kunne betyde, at færre unge vil have ønske om og behov for at komme på produktionsskole.

En sådan udvikling vil jeg anse for at være positiv.

Og det går jeg ud fra, at der politisk er bred enighed om.

Spørgsmål C: Vil ministeren belyse sammenhængen mellem, at

- ”det vigtigste for mig er, at de unge hurtigst muligt kommer i gang med den uddannelse, der er mest til gavn for dem selv og for samfundet, og at de faktisk gennemfører den valgte, kompetencegivende uddannelse”, jf. L 3 – svar på spørgsmål 5, og
- målgruppen af elever på produktionsskoler, der i lovens § 1 betegnes som et tilbud, der gives til unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse, eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse, og herunder forklare hvordan Ungdommens Uddannelsesvejledning pludselig kan sætte elever i denne målgruppe i stand til at gennemføre en kompetencegivende uddannelse?

Svar:

Den sammenhæng mellem mit svar på spørgsmål 5 og den gældende bestemmelse i lovens § 1 om målgruppen for produktionsskolerne, som efterlyses i dette samrådsspørgsmål, er efter min opfattelse ret klar.

Sammenhængen viser sig, når man anerkender, at det forhold, at en ung er omfattet af målgruppen for produktionsskolerne, bestemt ikke er ensbetydende med, at det vil være til størst gavn for den unge selv og for samfundet, at den unge kommer på produktionsskole.

Det er i den forbindelse især vigtigt at have for øje, at for så vidt angår de unge, som har afbrudt en ungdomsuddannelse, stilles der efter den gældende målgruppebestemmelse i produktionsskoleloven ikke krav om, at de ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en anden ungdomsuddannelse eller fortsætte med den uddannelse, som de har afbrudt.

Disse unge er altså omfattet af målgruppen for produktionsskolerne, alene fordi de har afbrudt en ungdomsuddannelse – uanset årsagen hertil.

Lovforslaget skal derfor sikre, at den unge efter at have fået en kvalificeret og uafhængig vejledning bedre vil kunne træffe det valg, der er til størst gavn for ham eller hende og for samfundet.

For unge, som ikke umiddelbart har forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse, tilbyder Ungdommens Uddannelsesvejledning vejledning om flere forskellige vejlednings- og undervisningsforløb.

Det kan f.eks. være i form af iværksættelse af vejledningsforløb, der indeholder praktik, brobygning til ungdomsuddannelse, egu m.v.

Desuden vil et produktionsskoleforløb naturligvis stadig være en mulighed.

For de unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse, skal det naturligvis først og fremmest klarlægges, hvad årsagen til frafaldet skyldes.

Hvis årsagen er, at den valgte ungdomsuddannelse ikke svarede til den unges ønsker, evner og potentialer, tager vejledningen udgangspunkt i at identificere disse.

Herefter vil vejledningen sigte på, at den unge får kendskab til og motivation for at påbegynde en anden ungdomsuddannelse, som skønnes at tilgodese den unges ønsker, evner og potentialer.

Nogle unge vil imidlertid ikke være i stand til at vælge og påbegynde en ny ungdomsuddannelse umiddelbart eller hurtigt efter afbruddet af den foregående.

For disse unge vil produktionsskolerne naturligvis stadig være en blandt flere relevante muligheder.

Spørgsmål D: Vil ministeren belyse sammenhængen mellem baggrunden for,

- at lovforslaget først og fremmest skal sikre, at alle unge, som ønsker at blive optaget på en produktionsskole, forinden har fået kvalificeret og uafhængig vejledning. Ved at forankre denne vejledning i Ungdommens Uddannelsesvejledning sikres det, at vejledningen er helhedsorienteret, og at der ikke kan være tvivl om, at vejledningen er givet uden særlig uddannelses- eller sektorinteresse, jf. L 3 – svar på spørgsmål 6, og
- at skolerne ikke kan optage elever med statstilskud, hvis de ikke er visiteret som hørende til målgruppen af Ungdommens Uddannelsesvejledning, og herunder forklare hvorfor skoleformen skal fratages statstilskud, hvis elever af Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke er ”godkendt” som hørende til målgruppen, hvis skolerne i dag ikke optager elever uden for målgruppen?

Svar:

Også dette spørgsmål synes at bygge på en forkert antagelse af formålet med lovforslaget.

Lovforslaget har ikke til formål at løse et problem med, at produktionsskolerne optager elever uden for målgruppen.

For jeg har ikke oplysninger om, at der skulle være et sådant problem.

At en ung er omfattet af produktionsskolernes målgruppe, betyder som allerede nævnt imidlertid ikke nødvendigvis, at et produktionsskoleophold er det tilbud, som bedst tilgodeser den enkeltes interesser og forudsætninger.

Samtidig skal jeg bemærke, at selvom en ung har afbrudt en ungdomsuddannelse, behøver det ikke at betyde, at den unge ikke har forudsætninger for at starte på en anden ungdomsuddannelse.

Det primære formål med lovforslaget er derfor, at den enkelte unge sikres den brede vejledning, som jeg omtalte lige før.

Det vil sige, at den unge vejledes om alle de tilbud, der kan være relevante, og som den unge måske ikke er opmærksom på.

Lovforslaget skal desuden bidrage til, at produktionsskoleforløbene rettes målrettet mod dem, der har mest brug for det.

Ved at sikre alle unge, der ønsker optagelse på en produktionsskole, en forudgående vejledning via Ungdommens Uddannelsesvejledning sikres den unge et tilstrækkeligt grundlag for at træffe realistiske beslutninger om valg af uddannelse og erhverv, som udfordrer og imødekommer den unges potentialer.

Dette skal ske under iagttagelse af det overordnede mål, at vejledningen skal inddrage den unges interesser, personlige forudsætninger m.v.

Spørgsmål E: Hvilket indhold vil reglerne, om hvordan Ungdommens Uddannelsesvejledning skal foretage en vurdering, få, jf. L 3 – svar på spørgsmål 16?

Svar:

Spørgsmål 16 lød på, om jeg vil fastsætte retningslinier til Ungdommens Uddannelsesvejledning om, hvordan man vurderer, hvorvidt en ung er opfattet af produktionsskolernes målgruppe, i lyset af lovforslagets bemærkninger om, at vurderingen har karakter af en forvaltningsafgørelse og derfor skal begrundes

Jeg har svaret, at der med hjemmel i vejledningsloven vil blive fastsat nærmere regler om, hvordan Ungdommens Uddannelsesvejledning skal foretage vurderingen, herunder at der skal tilbydes den unge vejledning og udarbejdes en uddannelsesplan.

Herudover har jeg i mit svar på spørgsmål 16 fremhævet, at Ungdommens Uddannelsesvejledning er omfattet af forvaltningslovens regler, herunder reglerne om begrundelse af en afgørelse.

Det nærmere konkrete indhold af de kommende regler er der endnu ikke taget stilling til.

Jeg kan dog oplyse, at reglerne påtænkes indarbejdet i den gældende bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv, samt at dette vil ske på en sådan måde, at Ungdommens Uddannelsesvejledning får til opgave at foretage den omhandlede vurdering så vidt muligt i forbindelse med den vejledning, som i øvrigt skal gives unge efter reglerne i vejledningsloven og den tilhørende bekendtgørelse.

For eksempel er der en bestemmelse om, at eleven på 9. og 10. klassetrin i samråd med forældrene træffer afgørelse om valg af ungdomsuddannelse. Valget skal fremgå af den uddannelsesplan, som udarbejdes af eleven sammen med Ungdommens Uddannelsesvejledning i vejledningsforløbet. Her vil også et eventuelt valg af produktionsskole skulle fremgå, hvis det er på tale allerede i forbindelse med afslutningen af skolen.

Der er også i bekendtgørelsen bestemmelser om, at Ungdommens Uddannelsesvejledning gennem opsøgende aktiviteter skal tilbyde vejledning om valg af uddannelse og erhverv til unge under 19 år, der ikke er i en tilfredsstillende vejlednings-, undervisnings- eller beskæftigelsesmæssig situation.

Endelig er der i bekendtgørelsen en bestemmelse om, at unge fra 19 til 25 år, som har bopæl i kommunen, ved henvendelse til Ungdommens Uddannelsesvejledning skal tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning, der primært retter sig mod valg af ungdomsuddannelse og sekundært mod at opnå beskæftigelse.

I tilslutning til disse bestemmelser vil der blive udformet bestemmelser om en eventuel vurdering fra Ungdommens Uddannelsesvejlednings side med hensyn til, om den unge tilhører produktionsskolernes målgruppe.

Det er hensigten at fastsætte, at disse vurderinger skal bygge på den vejledningsfaglige ekspertise sammenholdt med de foreliggende faktiske oplysninger, som Ungdommens Uddannelsesvejledning modtager i forbindelse med vejledningen.

I alle tilfælde vil en eventuel negativ målgruppevurdering fra Ungdommens Uddannelsesvejledning skulle begrundes efter reglerne i forvaltningsloven om begrundelse for forvaltningens afgørelser.

Spørgsmål F: Hvorfor anfører ministeren som argument mod klageadgang at ”Ungdommens Uddannelsesvejledning har ansvar for, at vejledningsindsatsen lever op til de nationale mål og hviler på et tværgående og bredt kendskab til uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, f.eks. ved at ansætte personer, der hidtil har været beskæftiget uden for uddannelsessektoren”, jf. L 3 – svar på spørgsmål 17, og er man særligt kvalificeret til at give uddannelsesrådgivning, hvis man hidtil har været beskæftiget uden for uddannelsessektoren”

Svar:

Samrådsspørgsmålet rummer to delspørgsmål.

Til det første delspørgsmål er mit svar følgende:

Jeg har i svaret til spørgsmål 17 til L 3 anført følgende:

”Ungdommens Uddannelsesvejledning har ansvaret for, at vejledningsindsatsen lever op til de nationale mål og hviler på et tværgående og bredt kendskab til uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, f.eks. ved at ansætte personer, der hidtil har været beskæftiget uden for uddannelsessektoren.”

Med det mener jeg bl.a., at det efter vejledningsloven allerede – uden at der har været behov for at lave en klageadgang - er et kommunalt ansvar, at de unge får den bedst mulige vejledning om deres fremtid.

Der er efter min opfattelse heller ikke i dette tilfælde nogen grund til at fravige princippet om, at kommunale afgørelser som udgangspunkt ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Til det andet delspørgsmål er mit svar følgende:

Nej, man er ikke særligt kvalificeret til at give uddannelsesrådgivning, fordi man har været beskæftiget uden for uddannelsessektoren.

Henvisningen i svaret til spørgsmål 17 er udelukkende for at understrege, at vejledningen via Ungdommens Uddannelsesvejledning hviler på et tværgående og bredt kendskab til uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.

Det vil sige, at der kan ansættes vejledere, der hidtil har været beskæftiget inden for og uden for uddannelsessektoren, hvilket sikrer den bredest mulige vinkel på vejledningen.

Spørgsmål G: Når ministeren anfører, at ”med lovforslaget sikres den enkelte unge en sektoruafhængig bred vejledning om uddannelse og erhverv i Ungdommens Uddannelsesvejledning. Herved vil den enkelte unge blive præsenteret for en bred vifte af uddannelses- og erhvervstilbud, der ikke nødvendigvis indbefatter et produktionsskoleophold”, jf. L 3 – svar på spørgsmål 28, betyder det så, at kun unge, der beder om at blive godkendt som hørende til produktionsskolens målgruppe, vil få denne godkendelse?

Svar:

Som jeg har beskrevet i mit svar på spørgsmål 28 skal Ungdommens Uddannelsesvejledning vejlede om alle ungdomsuddannelser og andre relevante uddannelsestilbud.

Dette gælder naturligvis også produktionsskoler, hvis dette tilbud er relevant for den enkelte unge.

Dog vil Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke skulle indskrive i alle de unges uddannelsesplaner, om de er omfattet af produktionsskolernes målgruppe, hvis produktionsskoletilbuddet ikke har relevans for den pågældende unge.

Jeg kan herom nærmere henvise til mit svar på spørgsmål E.